

Beweiding

Agnes van den Pol-van Dasselaar, UDV-Onderwijsdag

Dairy Campus, 9 november 2016

AERES
HOGESCHOOL
DRONTEN

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

prijsmodel voor Good Farming Star. Voor varkenshouders die gangbaar vlees leveren - het merendeel van de productie - komt er een opzet in

een andere prijsystematiek dan de weekprijs bespreekbaar maken. In nieuw te maken afspraken ligt de nadruk op leveringsbetrouwbaar-

weeke prijs bij Good Farming Star noemt Stotelder positief.

'De richting is goed; het zorgt voor meer rust, maar het is niet

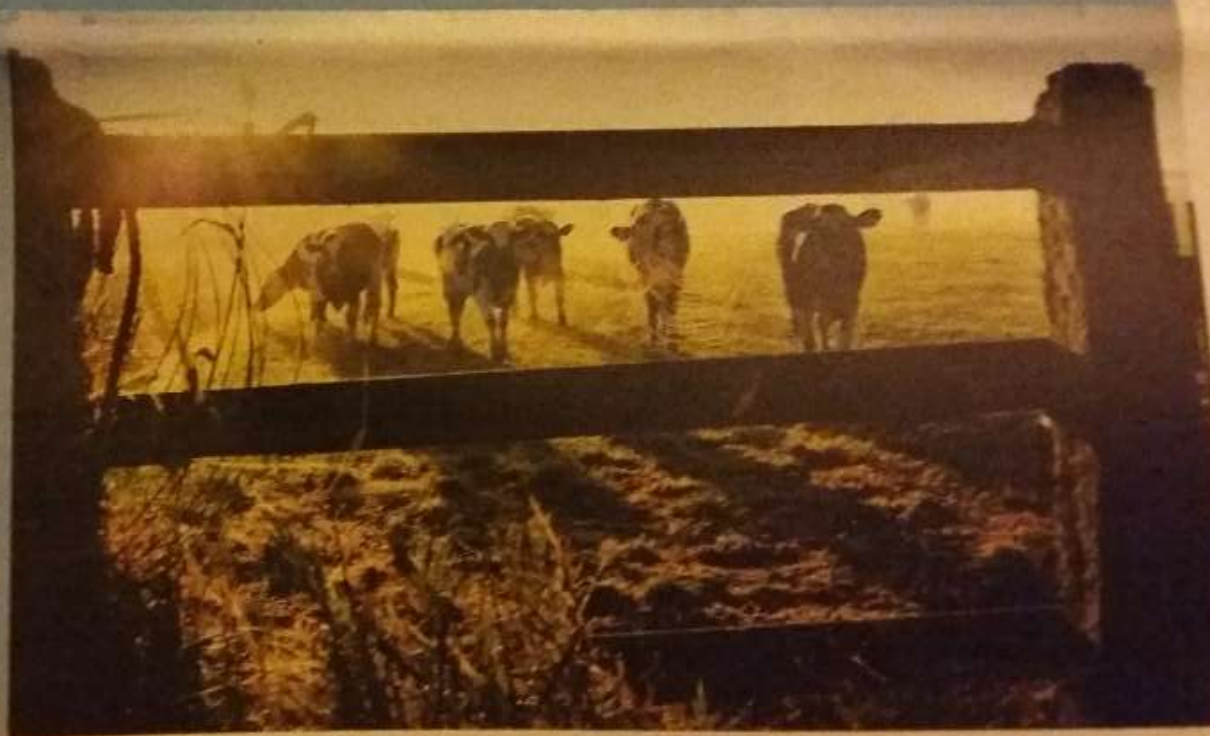
In november legt vast varkenshouders voor hoe het beste asper-ten wil combineren en leveren.

► pagina 16

Pinken pakken laatste mooie najaarsdagen mee

Leven op de openvelden en lange schaduw: de schone velden van Hein Oosterhof in Alkum staan met de kant richting mistbank. Overdag liep de temperatuur eerder deze week nog naar de 20 graden Celsius, maar de meteorologische kalender geeft al een paar dagen de herfst aan. Ook de 130 melkkoelen van Oosterhof kunnen voorlopig ook nog naar buiten. "We zitten hier op zware klei. Als het natter wordt, is het hier wel snel afgelopen met de weidegang." De melkveehouder kijkt terug op een redelijk goed weideseizoen. "Tot half juli was het moeizaam door de neerslag, maar daarna werd het weer stabiel en droger."

Foto: Perbureau/Routebord

Vandaag

Beweiding in Nederland en Europa

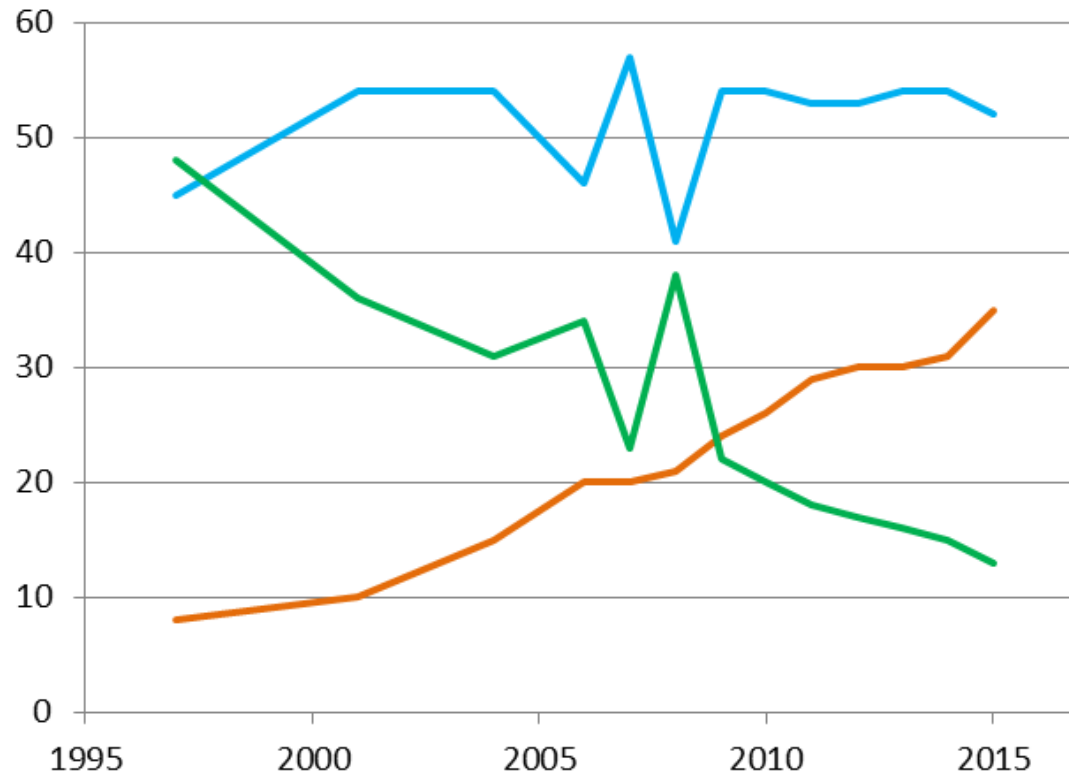
Hoe kijken studenten tegen beweiding aan?

Nieuws uit het onderzoek

- Van “weiden versus opstallen” naar “hoe kan ik het beste weiden?”

Beweiding in Nederland

% melkkoeien

Geen beweiding
Overdag
Dag en nacht

CBS, 2016

Bij hoeveel % van de bedrijven is weidegang mogelijk?

DZK: $70+8=78\%$ bedrijven weidt (in 2015)

Van den Pol-van Dasselaar et al., 2016

Beweiding in Europa

Meer dan 50% beweiding

Noord (Zweden, Finland, Noorwegen): welzijnwetgeving

West (Ierland, Engeland): traditioneel veel weiden

Midden (Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Zwitserland):
afname in de laatste jaren

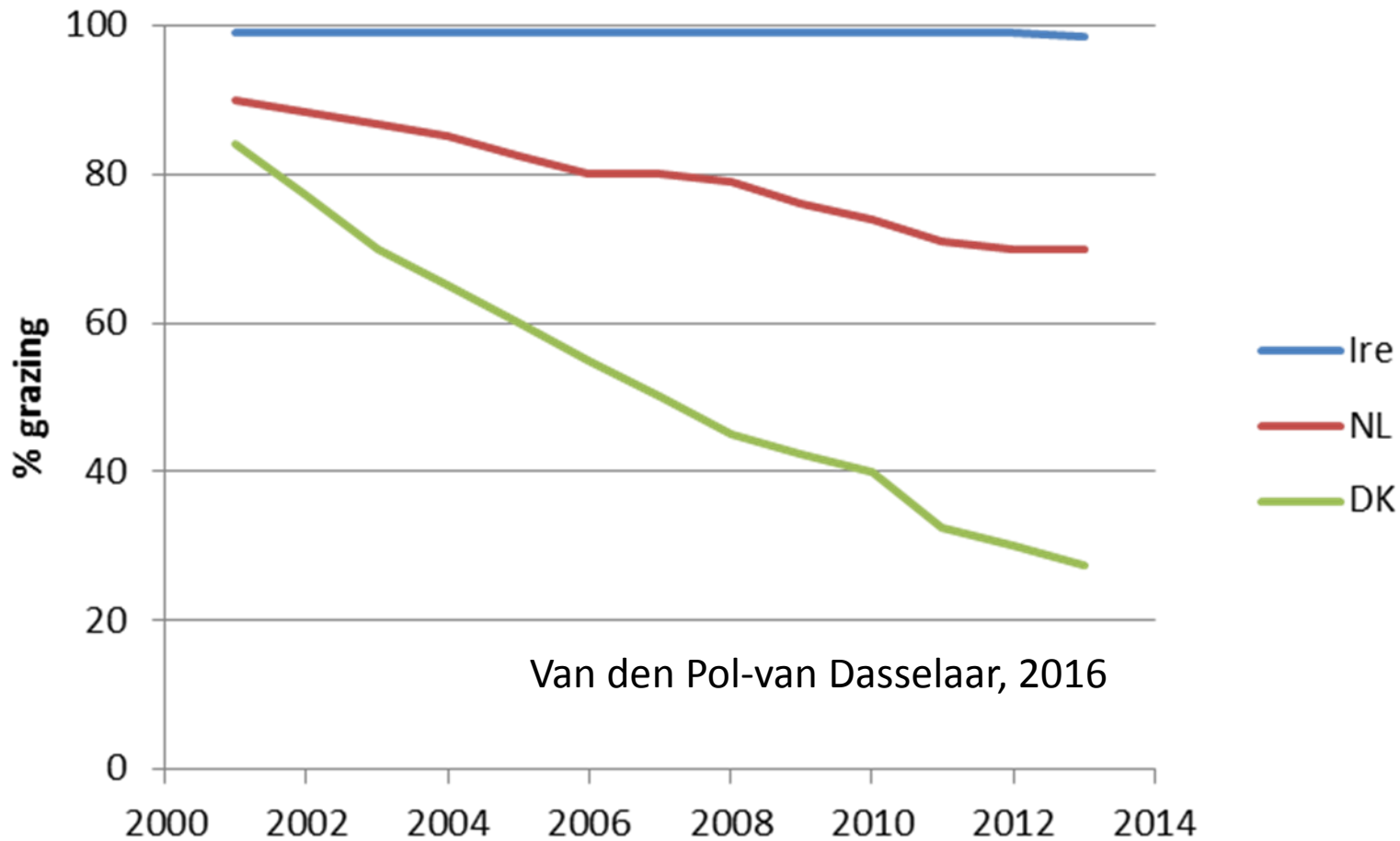
Minder dan 50% beweiding

Midden (Denemarken, Duitsland): sterke afname in de laatste jaren

Oost (Oostenrijk, Estonië, Tsjechië, Hongarije, Bosnië-Herzegovina, Slovenië): weinig weidegang

Zuid (Spanje, Griekenland): weinig weidegang

Beweiding in Ierland, Nederland en Denemarken

Minder beweiding, nou èn!

Beweiding is geen zwart-wit verhaal

Samengevat: Nadelen van beweiding

Diergezondheidsaspecten

Arbeid: management

Lagere grasopbrengst

Minder gebalanceerd rantsoen

Milieu: nitraatuitspoeling, denitrificatie, lachgasemissie, N verliezen, P verliezen

Samengevat: Voordelen van beweiding

Natuurlijk gedrag en diergezondheidsaspecten

Milieu: minder ammoniakemissie, energieverbruik, methaanemissie

Imago (cultuur, koeien in het landschap)

Economie

Arbeid (uren)

Het effect van beweiding

The effect of grazing (unrestricted grazing, restricted grazing, no grazing) on various aspects. The score ranges from - - to ++, with ++ signifying that the system concerned scores positive for the point in question, e.g. high health, low losses.

	Unrestricted	Restricted	No grazing
Grass yield and grass use	-	+	+
Balanced diet	-	+/-	++
Natural behaviour	++	++	+
Animal health	++	+	+/-
Nitrate leaching, N ₂ O emission	-	+	++
Ammonia volatilisation	++	+	+/-
N losses	-	+	++
P losses	-	+/-	+
Energy use, CH ₄ emission	+	-	--
Fatty acid composition of milk	++	+	+/-
Labour: hours work per year	++	+	+
Economics	+	+	-
Image of dairy farming	++	+	-

Maatschappij / Markt

Mensen vinden koeien in de wei mooi

Biodiversiteit is hoger bij beweiding

De maatschappij associeert beweiding met dierenwelzijn

2012: Convenant weidegang

2012: Convenant weidegang

Doel: om koeien zoveel als mogelijk weidegang te bieden en tenminste het huidige niveau van melkveebedrijven met weidegang te behouden.

Convenant Weidegang

Veehouders: bijv LTO Nederland

Zuivelindustrie

Voerindustrie: bijv Agrifirm, For Farmers

Banken: bijv ABN AMRO, Rabobank

Accountants: bijv Accon AVM, Alfa

Robotindustrie: bijv Lely, DeLaval

Fokkerij, dierenartsen, kaasverkopers

Supermarkten: Albert Heijn, C1000, Jumbo Supermarkten

NGO's: Dierenbescherming, Natuur & Milieu, Milieudefensie

Natuurorganisaties: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten

Overheid

Onderzoek en onderwijs

Convenant Weidegang

Onderwijs:

Aeres Hogeschool Dronten

Van Hall Larenstein

HAS Hogeschool

Helicon MBO Den Bosch

Ook iets voor uw school?

Wat vinden studenten van beweiding?

Enkele resultaten uit de enquête “Wat vind JIJ van beweiding?”

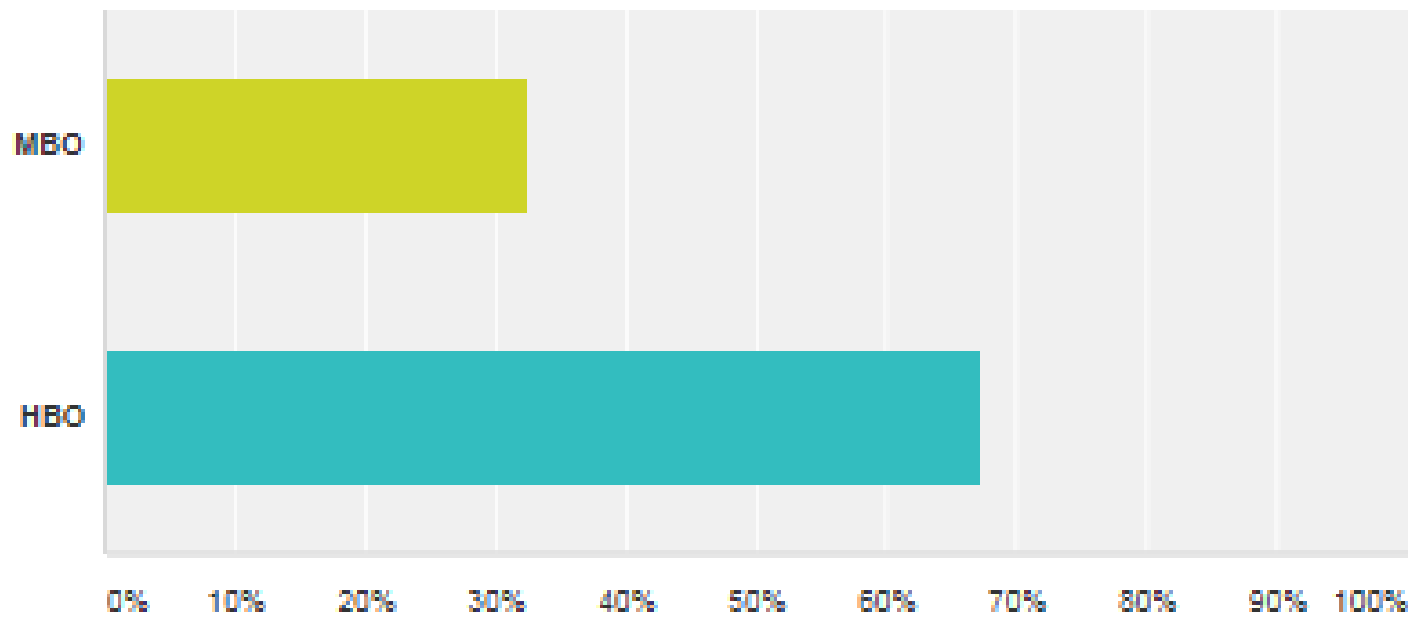

Ruim 500 reacties vanuit HBO en MBO

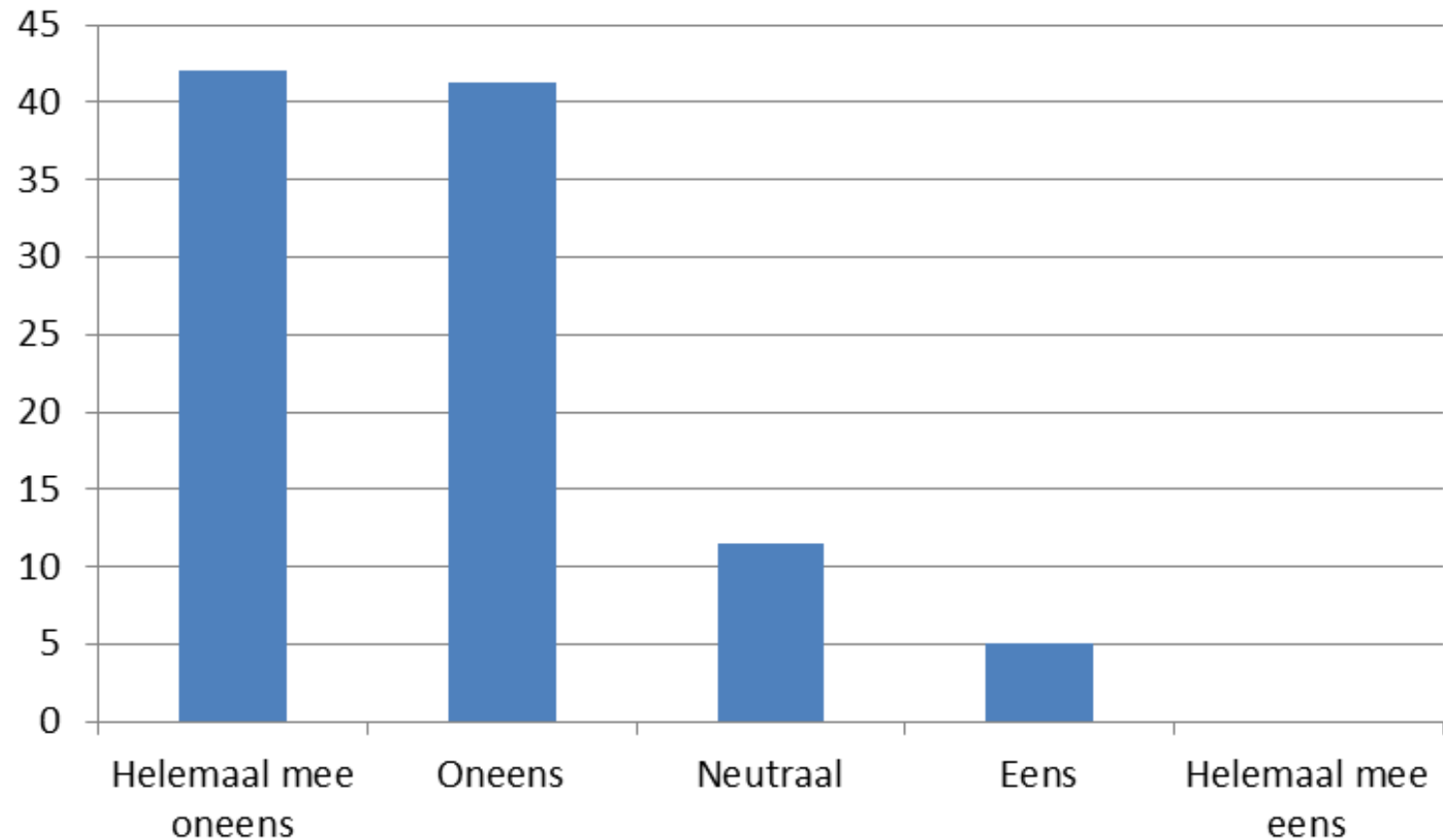
vanhet

Beantwoord: 524 Overgeslagen: 2

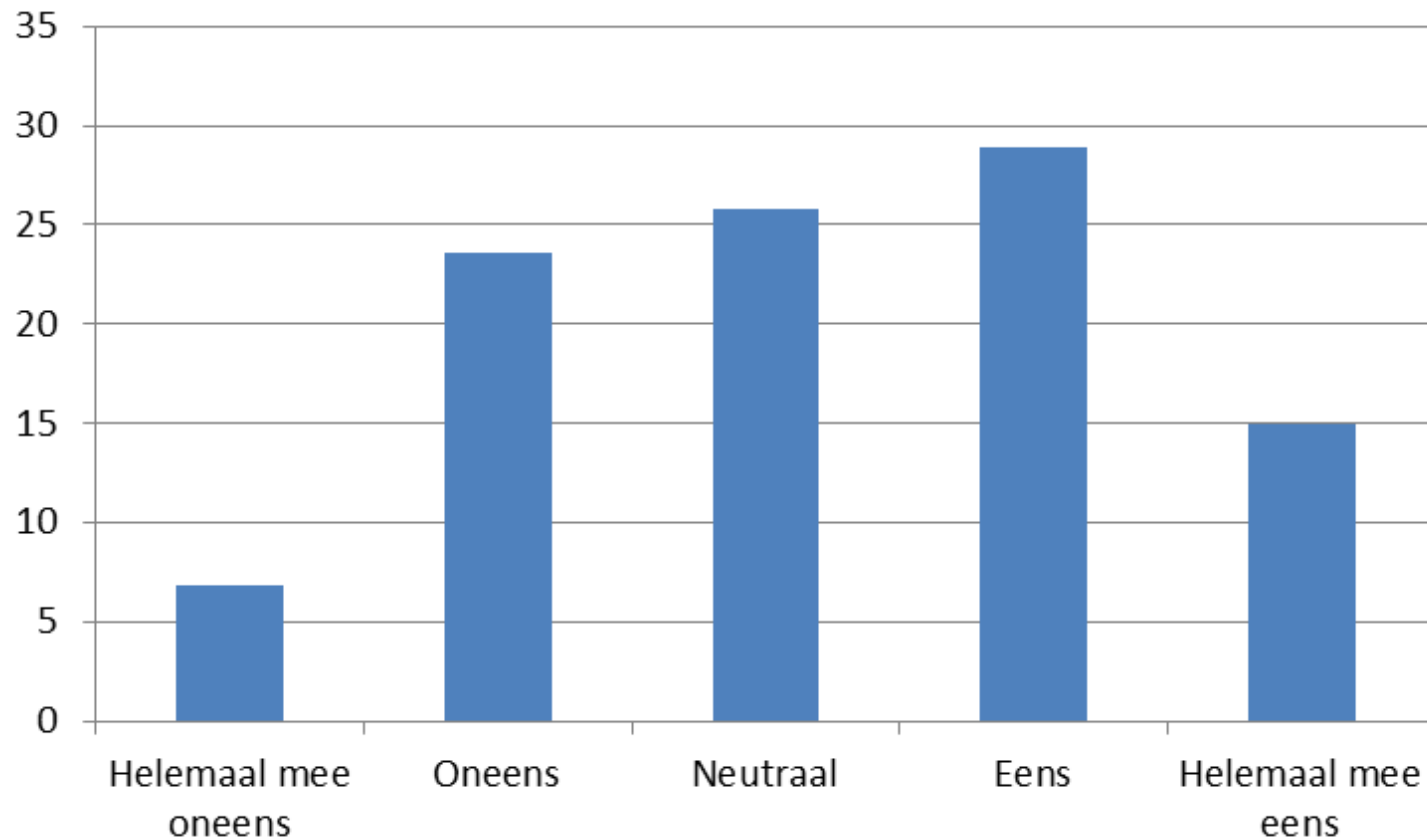

Meningen over beweiding

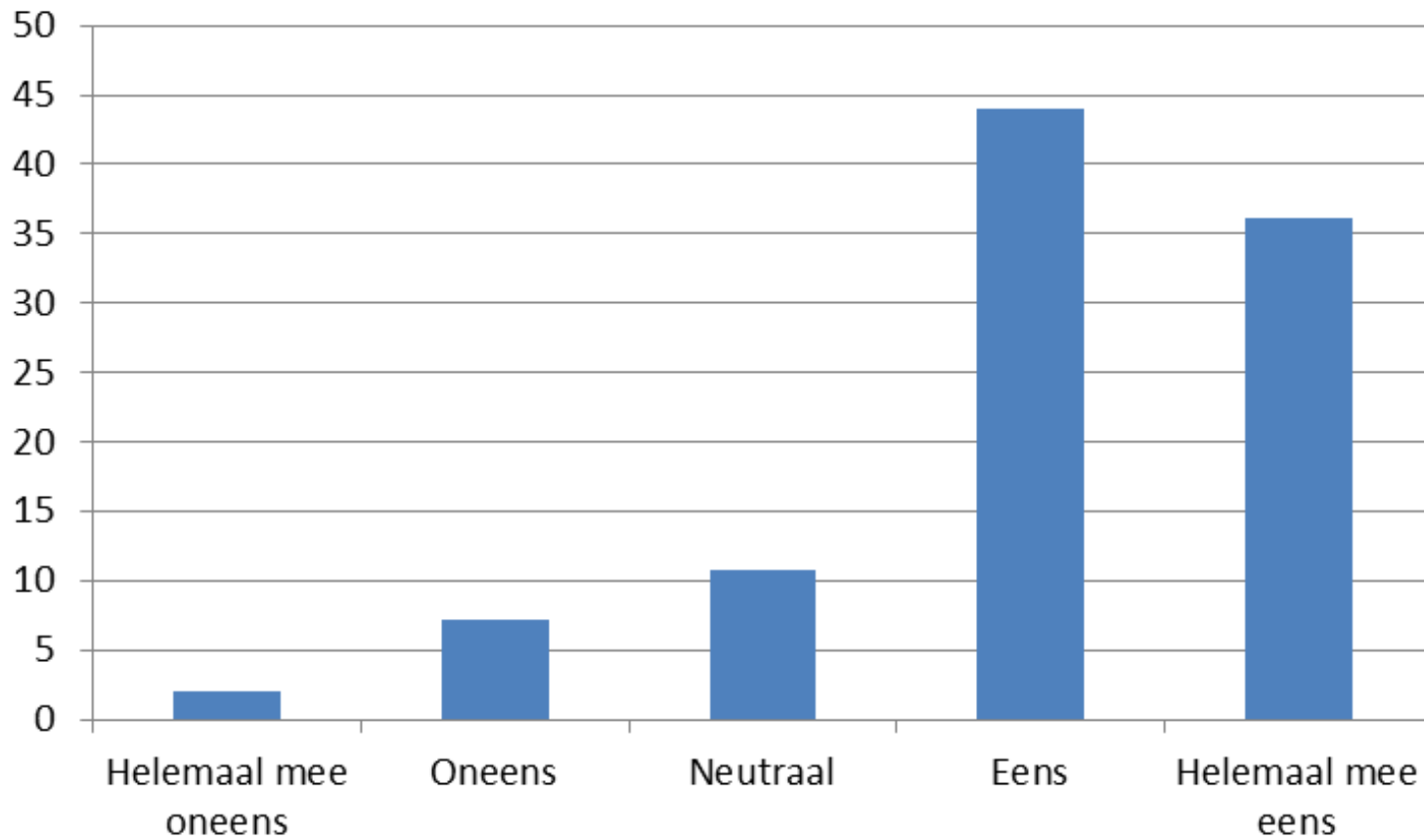
Beweiding is ouderwets

Zonder beweiding heeft de melkveehouderij geen toekomst

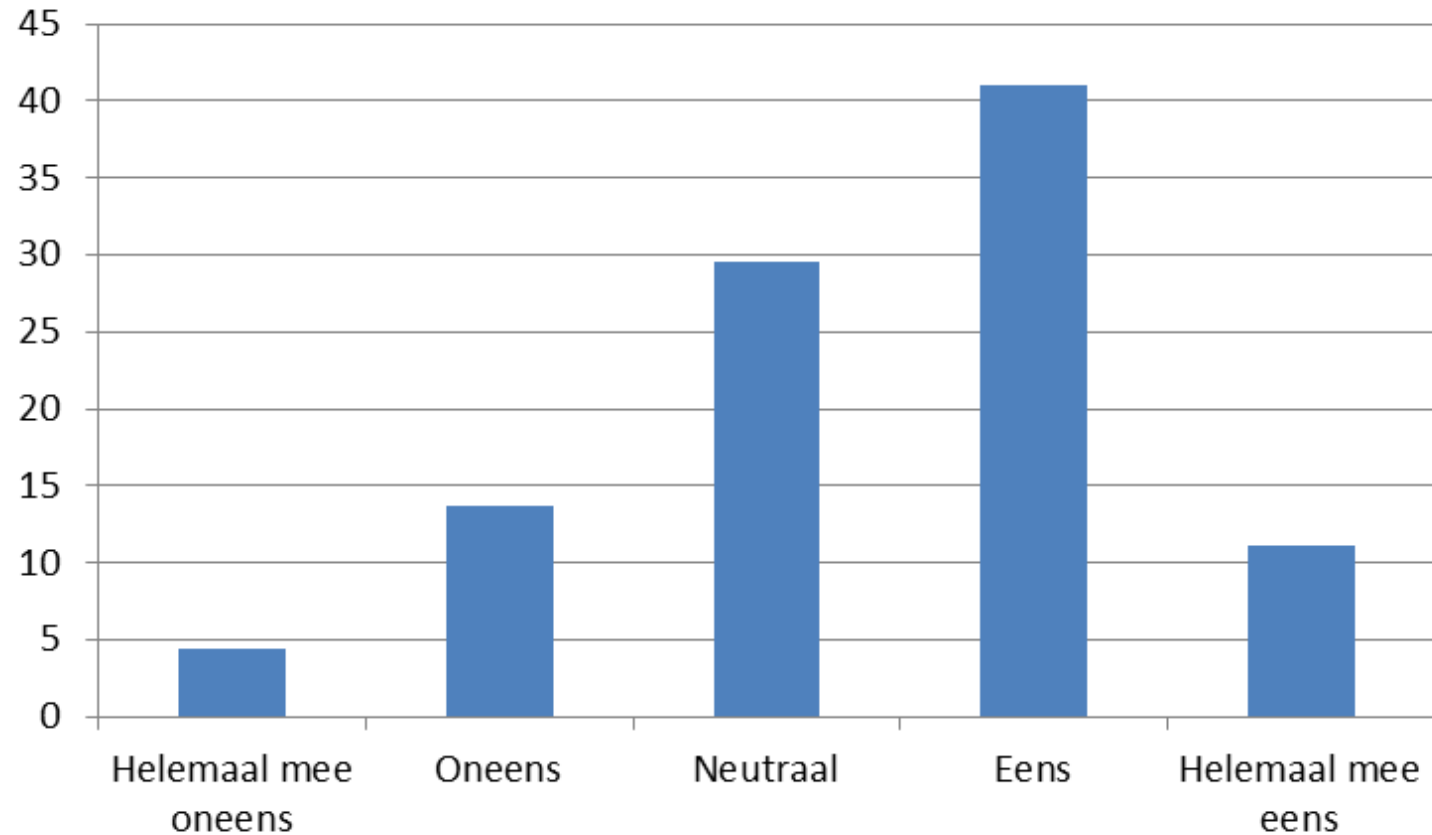

Gevoelsmatig ben ik een voorstander van het toepassen van weidegang

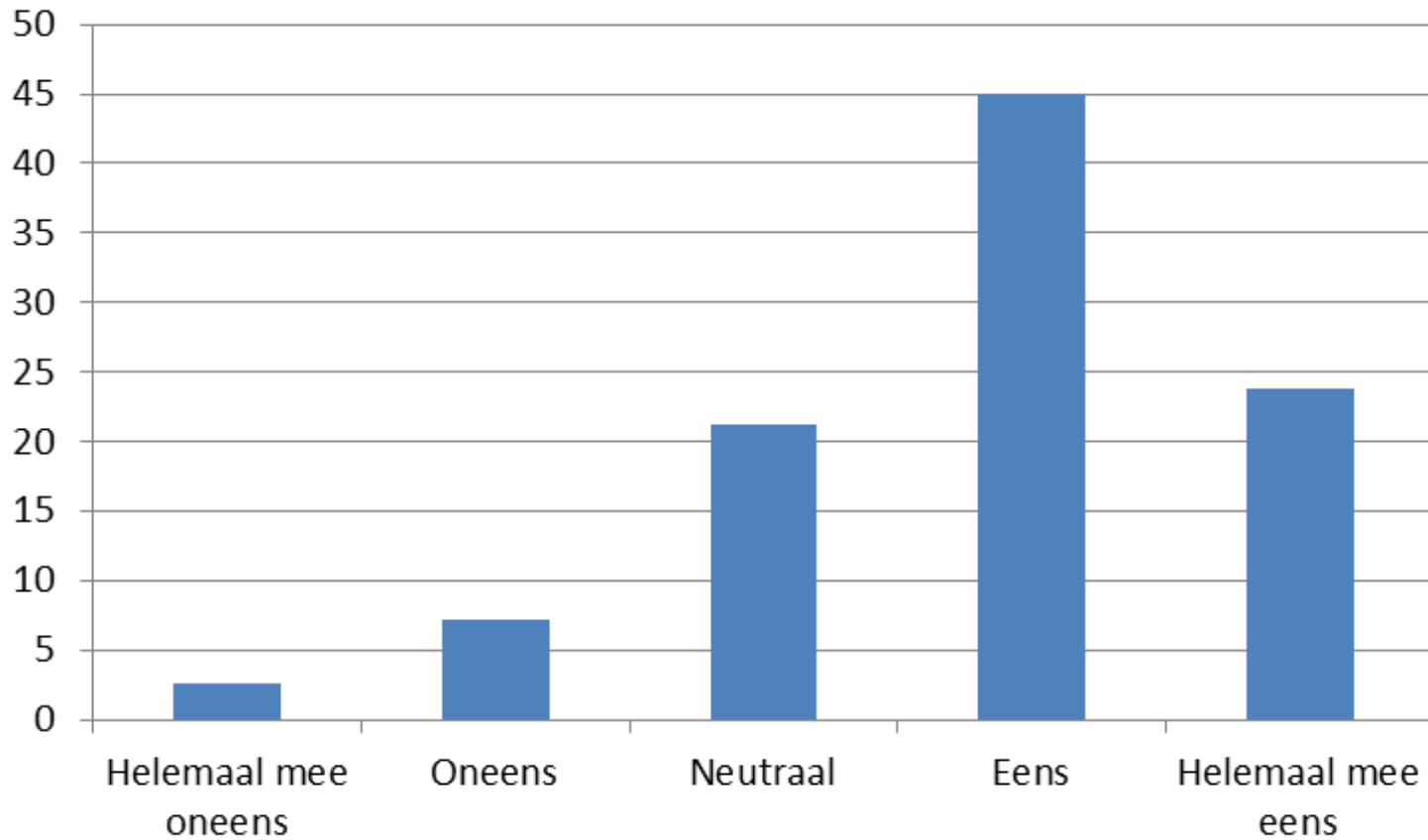

Beweiding in het onderwijs

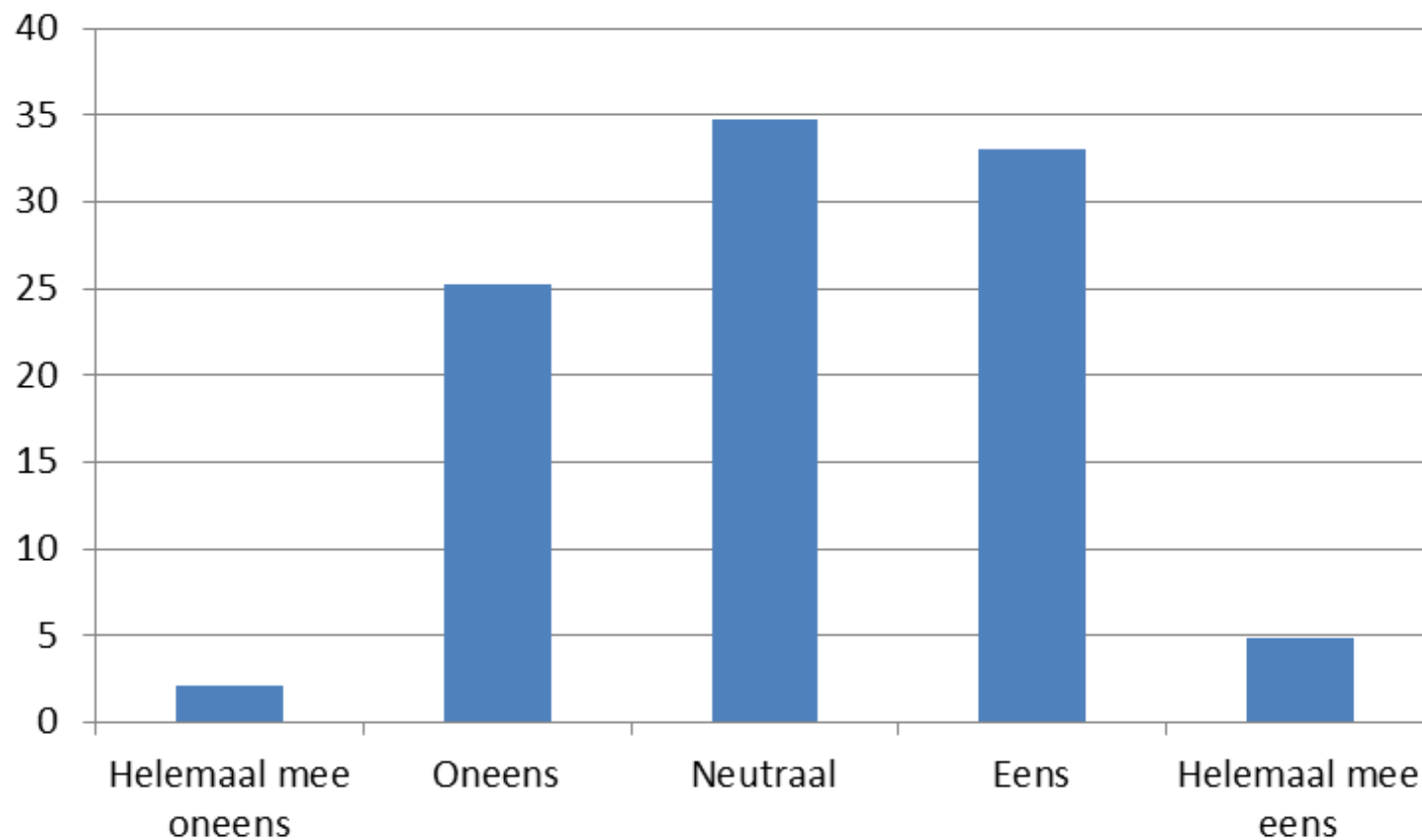
Op mijn school moet meer aandacht komen voor beweiding

Ik zou graag zien dat er meer lessen in de praktijk in het grasland waren

Ik ben goed in staat om beweiding twee weken vooruit te plannen

Wat is het belangrijkste wat je het afgelopen jaar hebt geleerd over beweiding?

Variërend van niets tot heel gedetailleerde opmerkingen

Wat zou je willen leren over weidegang wat je nu nog niet krijgt aangeboden?

Geen idee

Robotweiden

Welk systeem past

Economie

PRAKTIJK

Robot en weiden

Maximaal
weidegras

Volop
weidegras

Half-om-half
weidegras

Weidegras
als bijvoeding

Weidegras
als toetje

Welk beweidingssysteem past?

Welke argumenten zijn belangrijk?

Een paar argumenten

Constance melkproductie

Maximale grasgroei

Beperkte tijd

Grasbenutting

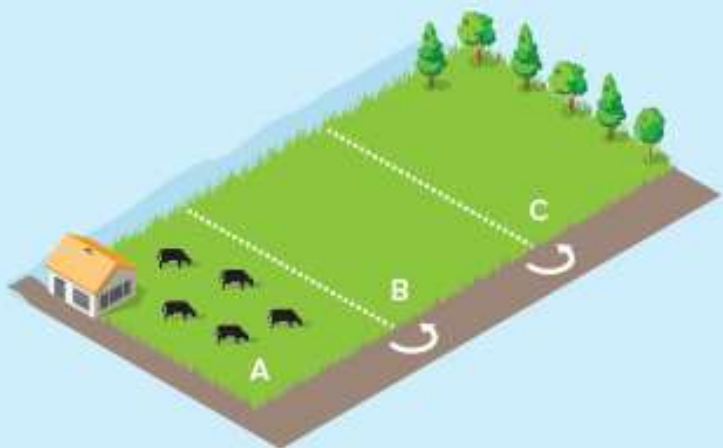
Melken met robot?

Wat past bij jou?

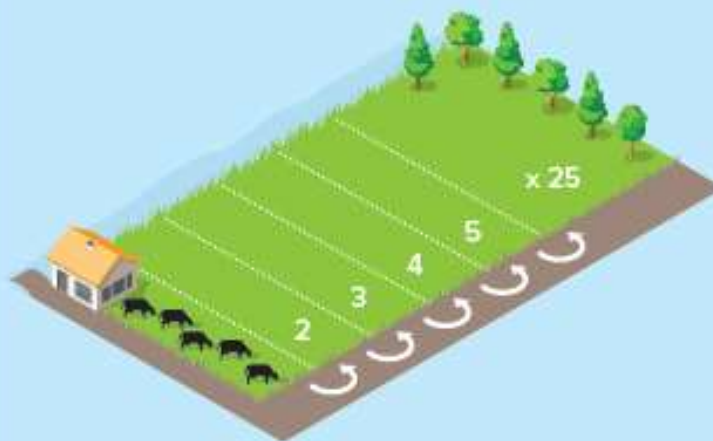
Standweiden

- + minder arbeid

Meerdaags Omweiden

- + hogere grasopbrengst en -benutting
- meer arbeid

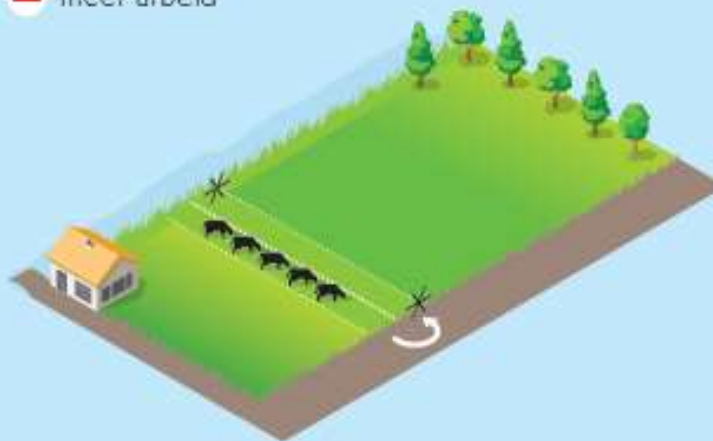
Roterend Standweiden

- + hogere grasopbrengst
- + constante melkproductie
- meer arbeid

Stripgrazen

- + hogere grasopbrengst en -benutting
- + constante melkproductie
- meer arbeid

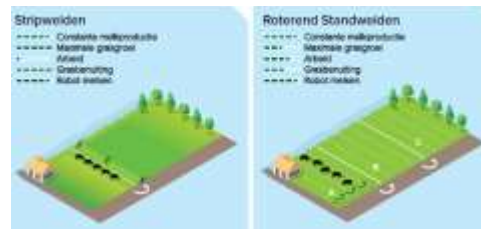

Kies een systeem dat past

Maximale grasgroei en maximale grasbenutting:
stripgrazen, omweiden

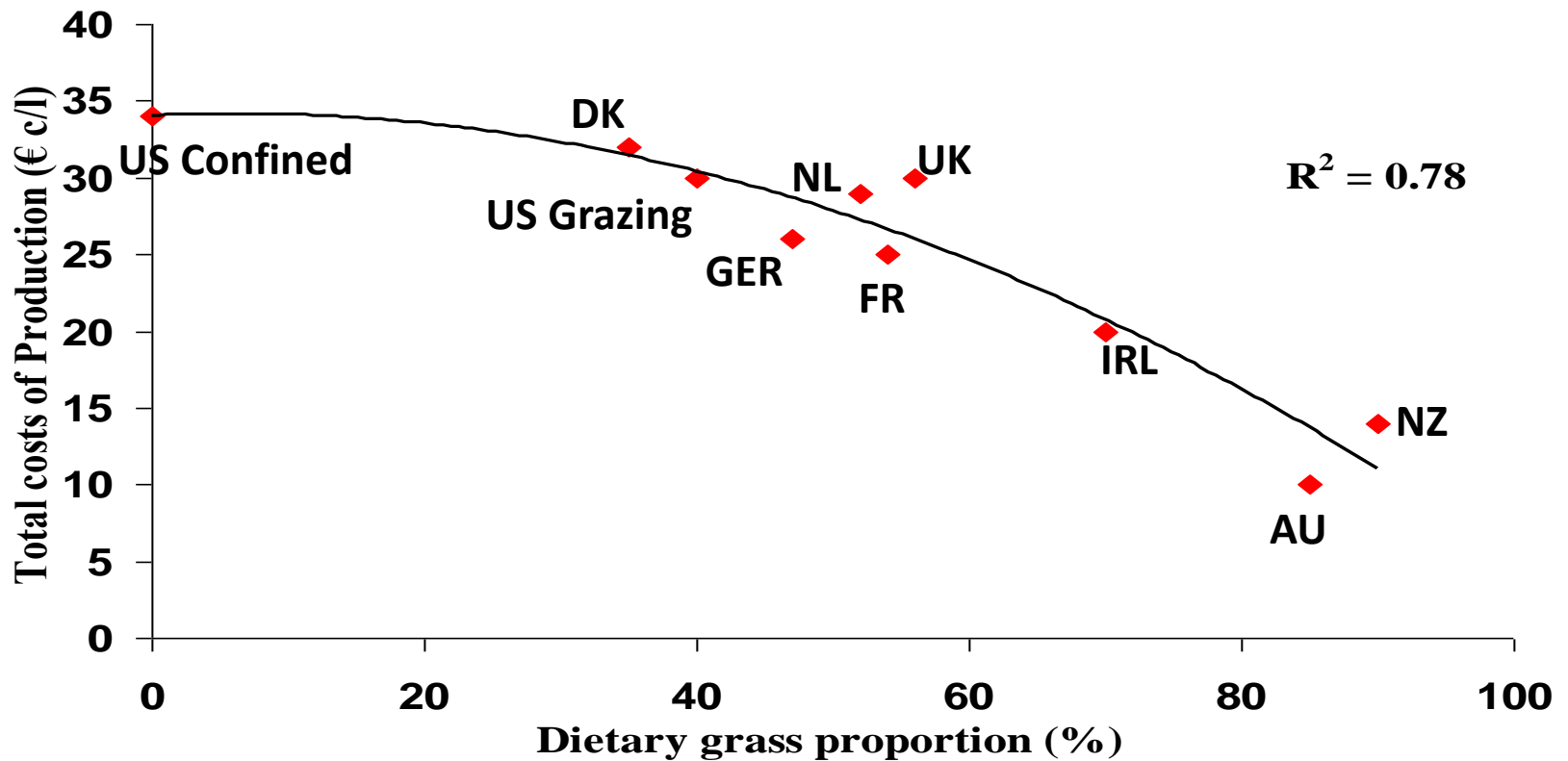
Minimale arbeid: standweiden

Economie

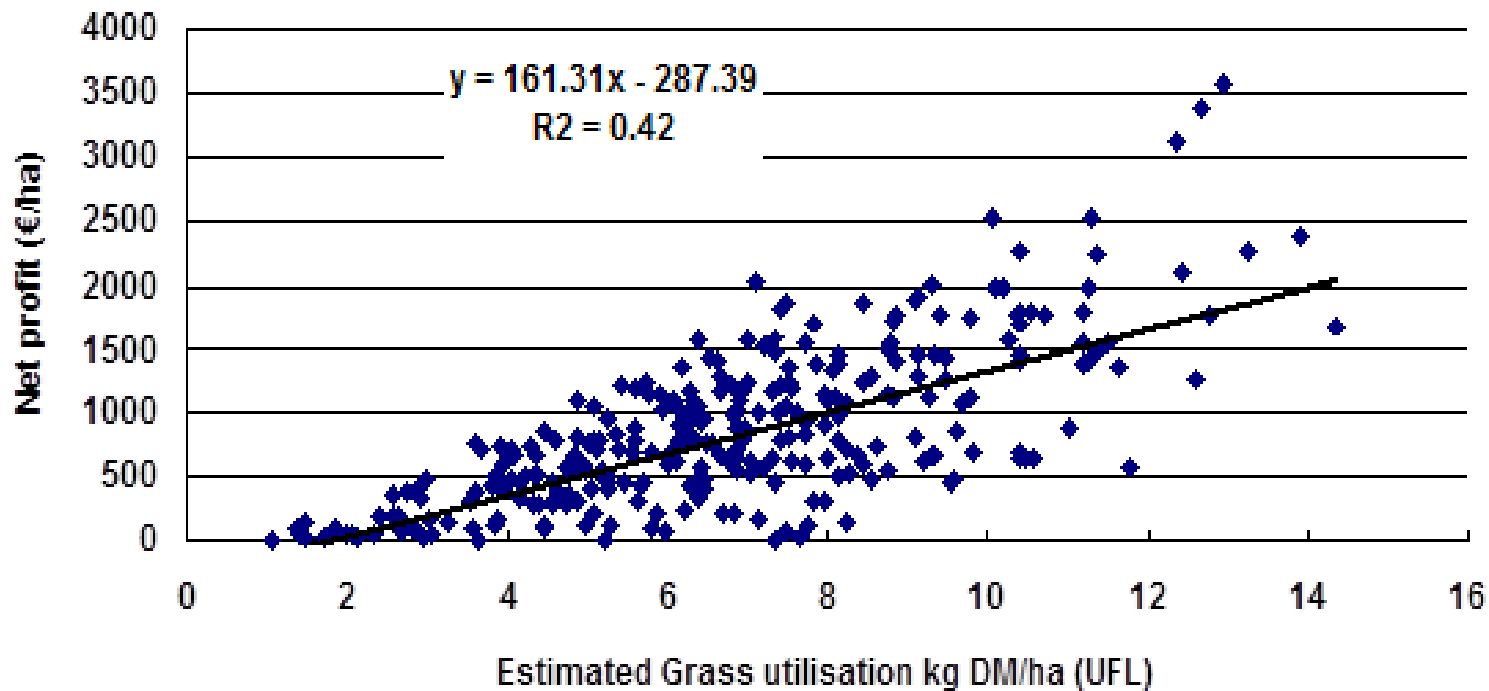

Economie en weidegang per land: hoe hoger het aandeel gras in het rantsoen, hoe lager de totale kosten van melkproductie

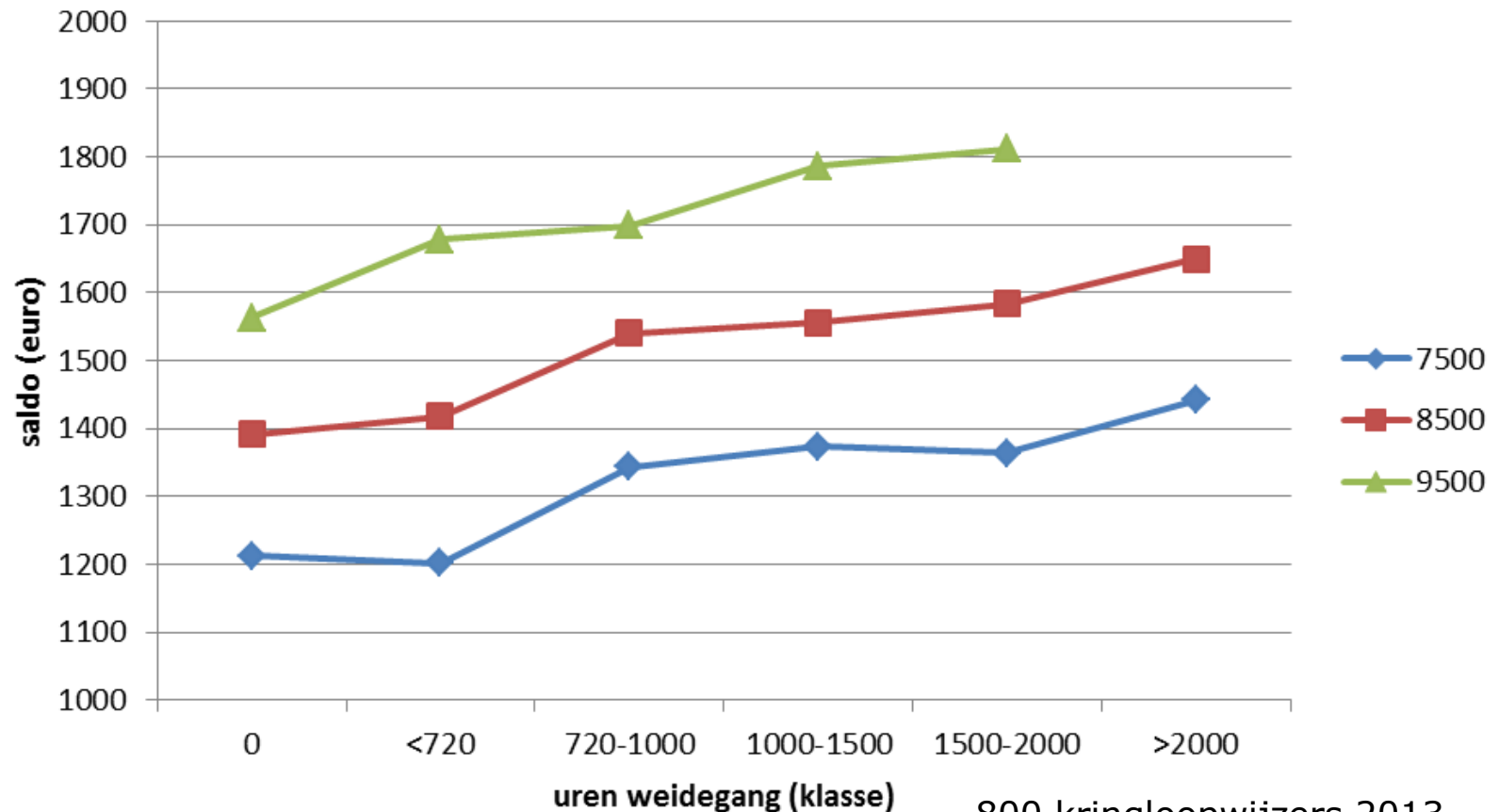
Dillon et al., 2005

Ierse praktijkdata: hoe meer weidegras, hoe hoger de winst

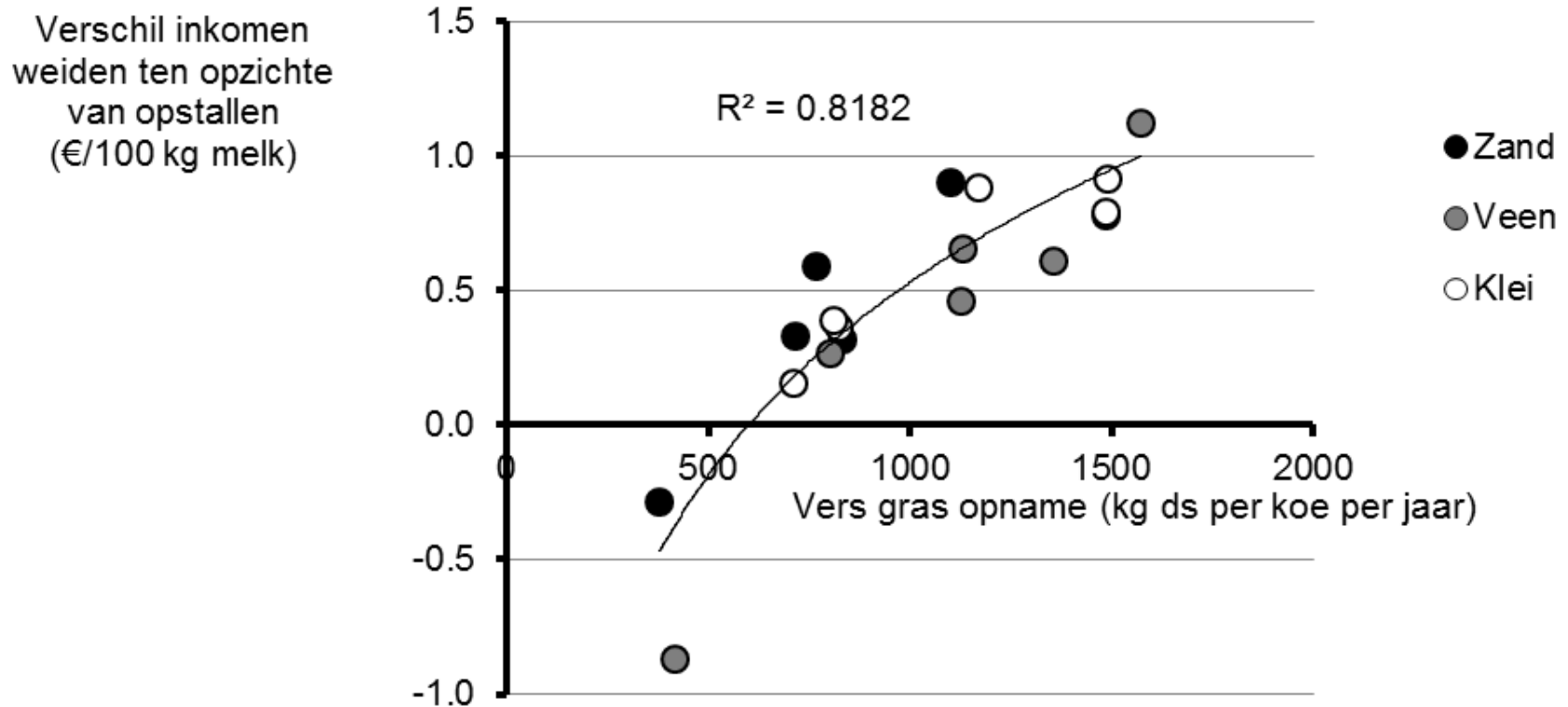
Shalloo, 2009

Nederland: saldo per koe bij verschillende melkproducties en uren weidegang

800 kringloopwijzers 2013
Galama et al., 2015

Nederlandse berekeningen (zonder weidepremie)

Van den Pol-van Dasselaar et al., 2013

Nederlandse berekeningen

- Gras dat koeien zelf uit de wei halen kost 5 tot 10 cent minder per kg droge stof dan ingekuild gras
 - *“Elke hap gras die de koe vreet, levert geld op!”*
- Goed graslandmanagement is een vak, dus je kunt het leren
- Niet te veel bijvoeren, seizoen niet te kort, meten is weten

- Adviseurs concludeerden al in 2013 dat weidende bedrijven veel geld laten liggen doordat de bedrijfsvoering niet optimaal is afgestemd op beweiden

Goed om je te realiseren

Verschil wordt kleiner bij hogere intensiteit (kg melk/ha)

Verschil wordt kleiner bij AMS

Verschil wordt kleiner bij grote koppels

Verschil wordt kleiner bij hoge melkproductie/koe

>30.000 kg melk/ha, AMS, >9.500 kg

.... En ... management steeds belangrijker en moeilijker

Nederlandse praktijk

- Onderzoek met Flynth

- Terugkijken! 2011-2014
- Analyse van bedrijven met bekend aantal uren weidegang
 - 2011: -
 - 2012: ongeveer 300
 - 2013: ongeveer 800
 - 2014: ongeveer 800

Aanvullend: enquête onder veehouders in 2014

- Mind-set veehouder
- 212 volledige reacties

Mind-set veehouder

Duidelijk effect op aantal uren weidegang per koe per jaar

Factoren van invloed:

- Houding t.o.v. effect beweiding op bedrijfscontinuïteit
- Mate waarin veehouder denkt beweiding in de vingers te hebben
- Melkproductie per ha
- Subjectieve norm

Mind-set veehouder

Veehouders die weiden:

- beweiding heeft een positief effect op aspecten die samenhangen met bedrijfscontinuïteit (zoals economie, arbeid, diergezondheid)
- weiden is mogelijk op mijn bedrijf

Veehouders die niet weiden:

- beweiding heeft een negatief effect op bedrijfscontinuïteit
- weiden is niet mogelijk op mijn bedrijf

Mind-set veehouder

Conclusies:

- Mind-set veehouder van grote invloed op mate van beweiding
- Mening van veehouders consequent met de keuzes die ze gemaakt hebben

Wat betekent het aantal uren weidegang voor de economische resultaten?

Overall analyse in groepen:

- 0 uur weidegang
- <1200 uur weidegang
- 1200-1600 uur weidegang
- >1600 uur weidegang

Weidegang en economie

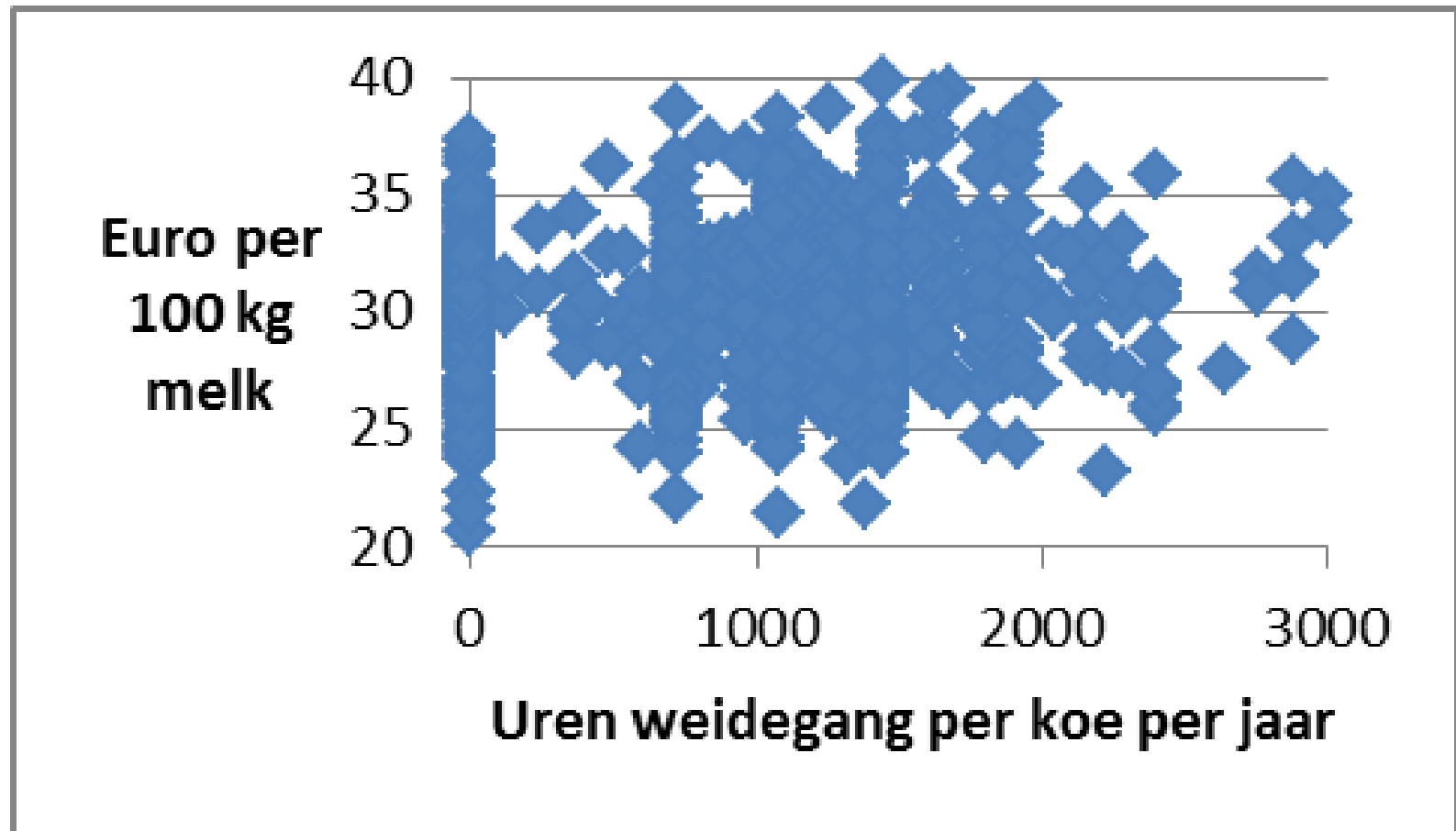
Effect weidegang :

- Hogere melkopbrengsten (0,5 ct weidepremie in 2014)
- Lagere krachtvoerkosten
- Lagere totale voerkosten
- Hoger saldo melkvee (opbrengst min toegerekende kosten)

Echter: grote spreiding!

Nederlandse praktijk

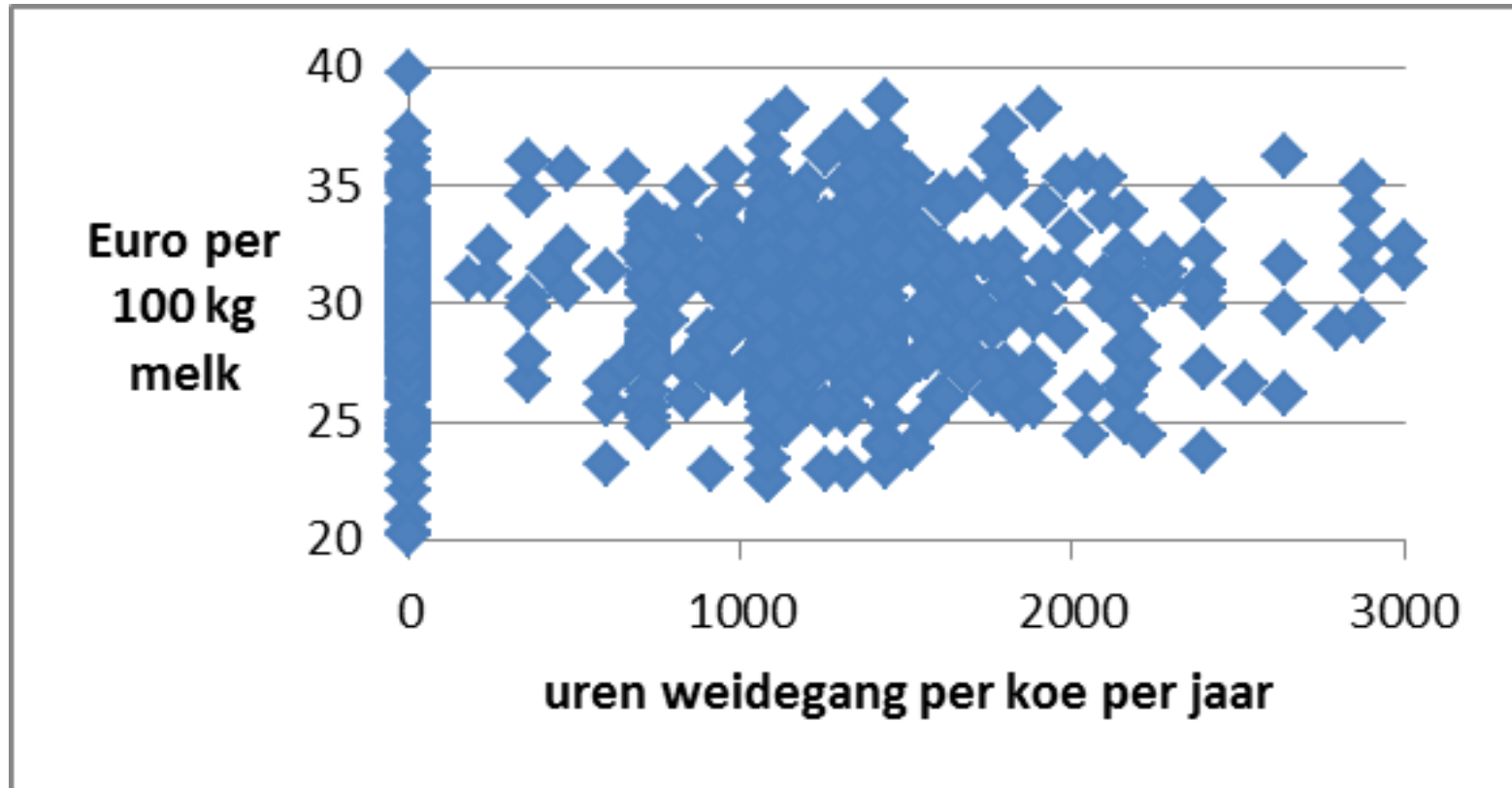
Saldo melkvee 2013 (effect weidepremie beperkt)

Praktijkdata Flynth
Van den Pol-van Dasselaar, 2016

Nederlandse praktijk

Saldo melkvee 2014 (gem. 0,5 ct weidepremie)

Praktijkdata Flynth
Van den Pol-van Dasselaar, 2016

Saldo melkvee

- (Bescheiden) positief verband tussen aantal uren weidegang en saldo melkvee
- Echter: gigantische spreiding.....
- Conclusie: andere factoren dan weidegang bepalen economie
- Op heel veel bedrijven nog heel veel te winnen

Arbeid

1 ct weidepremie is bij een bedrijf met 800.000 kg melk 8.000 Euro

Stel arbeid 25 Euro per uur

320 uur....

Weideseizoen 26 weken is 12 uur per week.....!

Nieuws uit het onderzoek

AMAZING
- - - - -

GRAZING

Grazing is Amazing

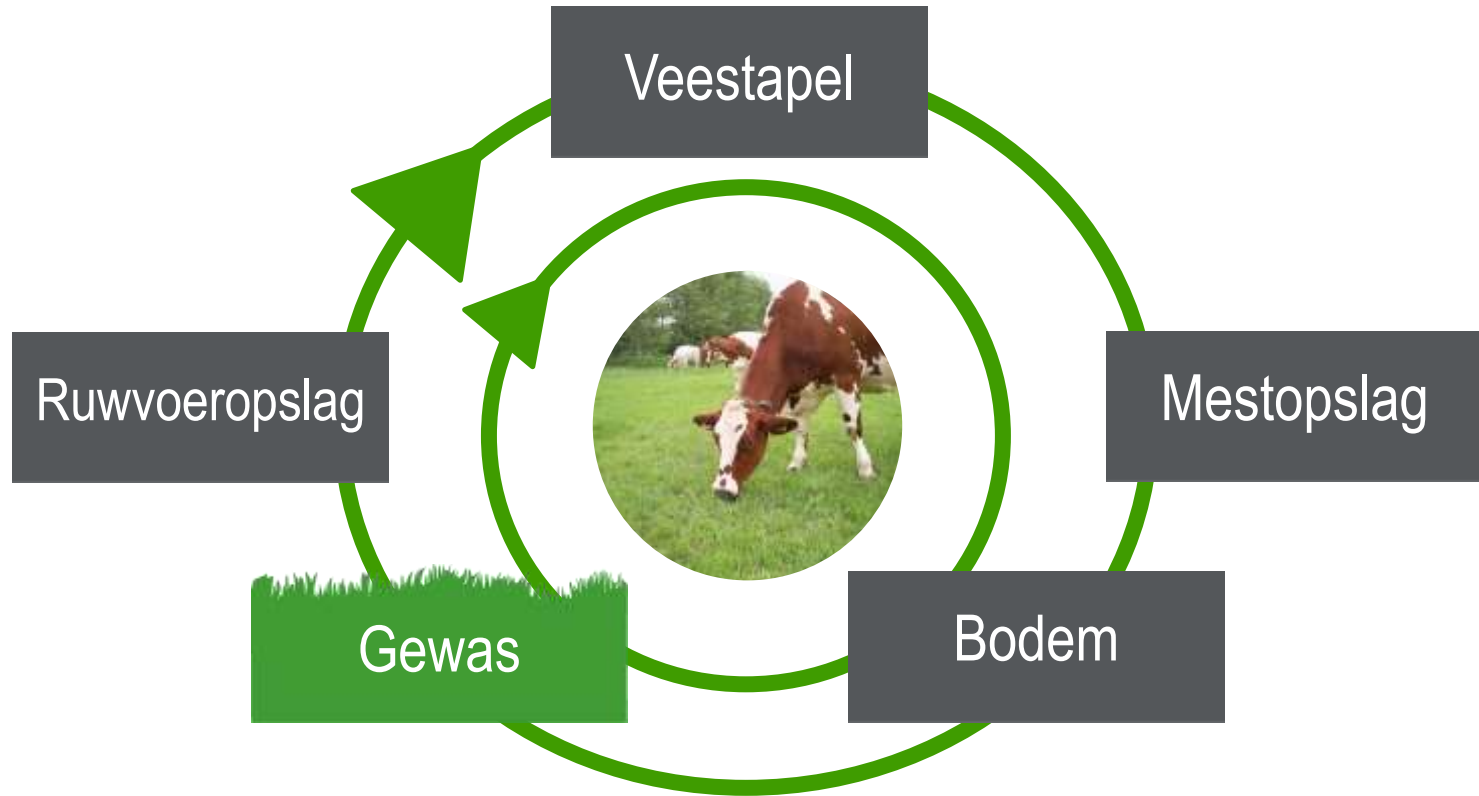

- Onderzoek en onderbouwen oplossingen voor beweiden
- Vertaling naar kennis, managementtools en beweidingssystemen

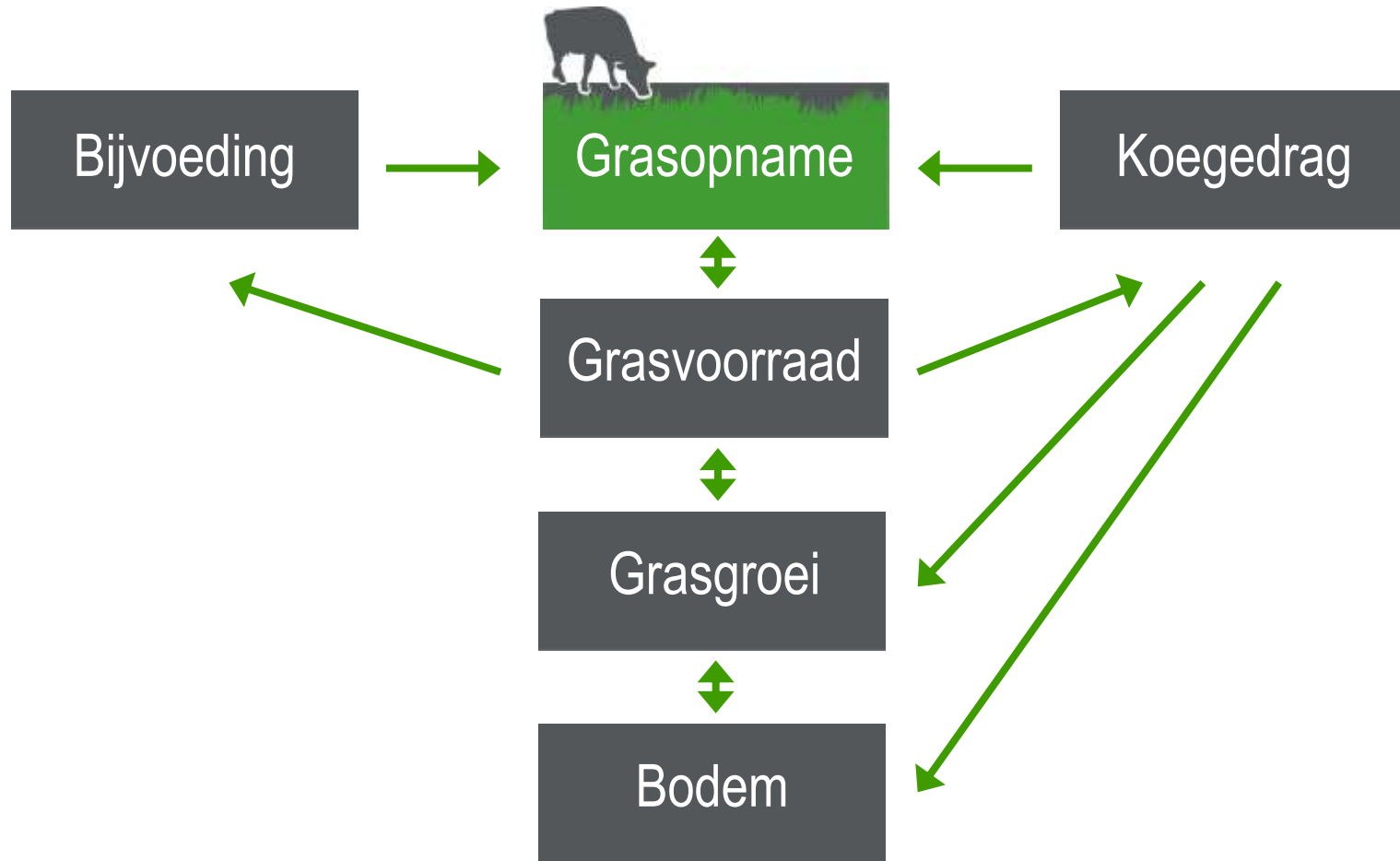
**Stimuleert daarmee toepassing en ontwikkeling
van beweiden in Nederland,
als onderdeel van modern vakmanschap,
nu en in de toekomst.**

Kringloop melkveebedrijf

Bouwstenen **beweiding**

Wat doen we ?

- Beweidingsproeven

- Dairy Campus
 - 2 x 15 stripgrazen
 - 2 x 15 roterend standweiden (zonder maaien)
- KTC Zegveld
 - 2 x 15 stripgrazen
 - 2 x 15 KurzRasen

- Maaiproeven

- Dairy Campus, KTC Zegveld en PPO Vredepeel
- Grasgroei voorspelling

- Werkgroepen tools grasvoorraad

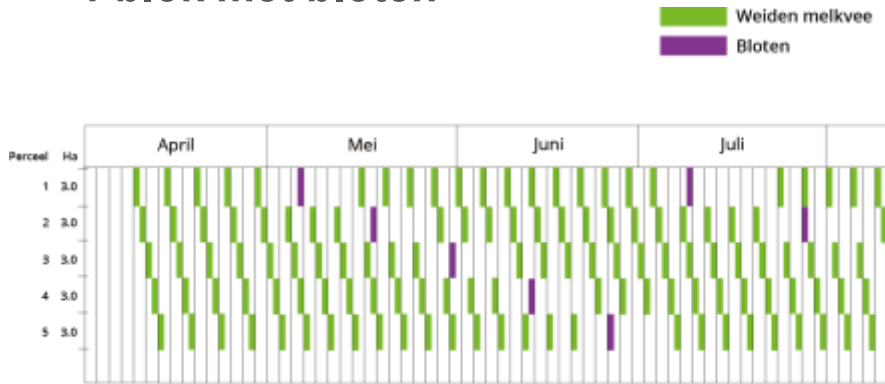
- Omweiden, standweiden en maaien

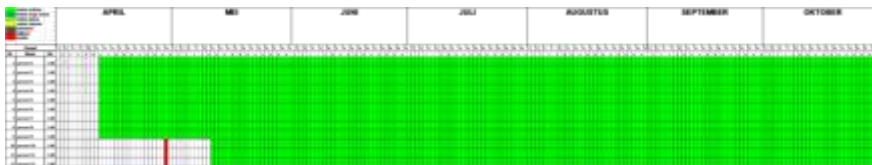
Standweiden, KurzRasen en stripgrazen

15 koeien op 2 ha = 7.5 mk/ha

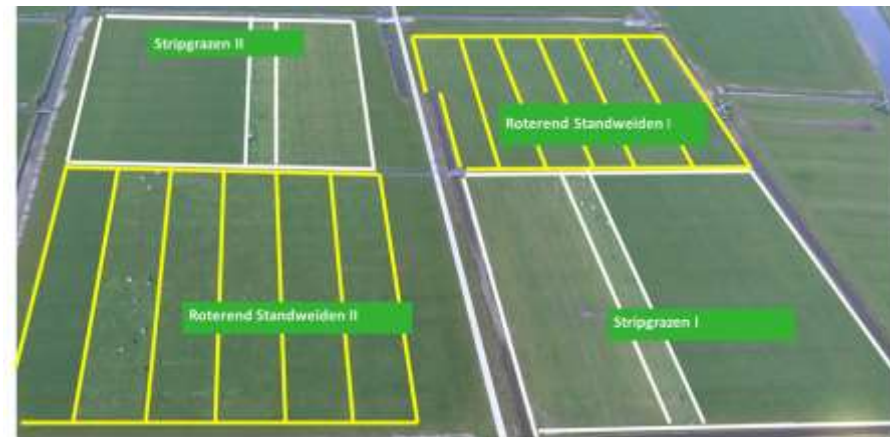
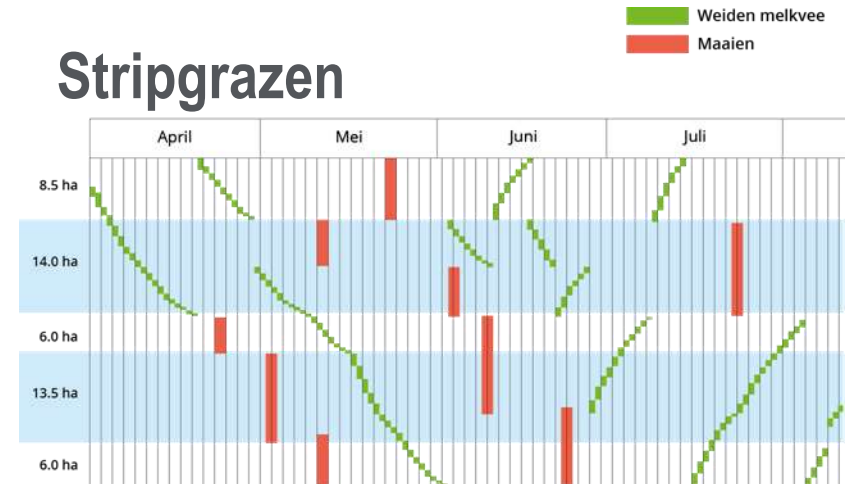
Roterend Standweiden 1 blok met bloten

KurzRasen

Stripgrazen

De best mogelijke kennis

- Wetenschappelijke onderbouwing in 2016 en 2017
- Op basis van kennisbouwstenen ontwikkelen en toetsen van systemen en tools in 2018 en 2019
- Nationale en internationale deskundigen betrokken
- Melkveehouders, zuivelsector en markt als sparringpartner

**Ontwikkelen van best mogelijke kennis
voor beweiden
en die toepasbaar maken voor de praktijk**

Mogelijk gemaakt door:

OPDRACHTGEVERS

Duurzame Zuivelketen is gezamenlijk initiatief van:

nederlandse zuivel organisatie

UITVOERERS

IN SAMENWERKING MET

provinsje fryslân
provincie fryslân

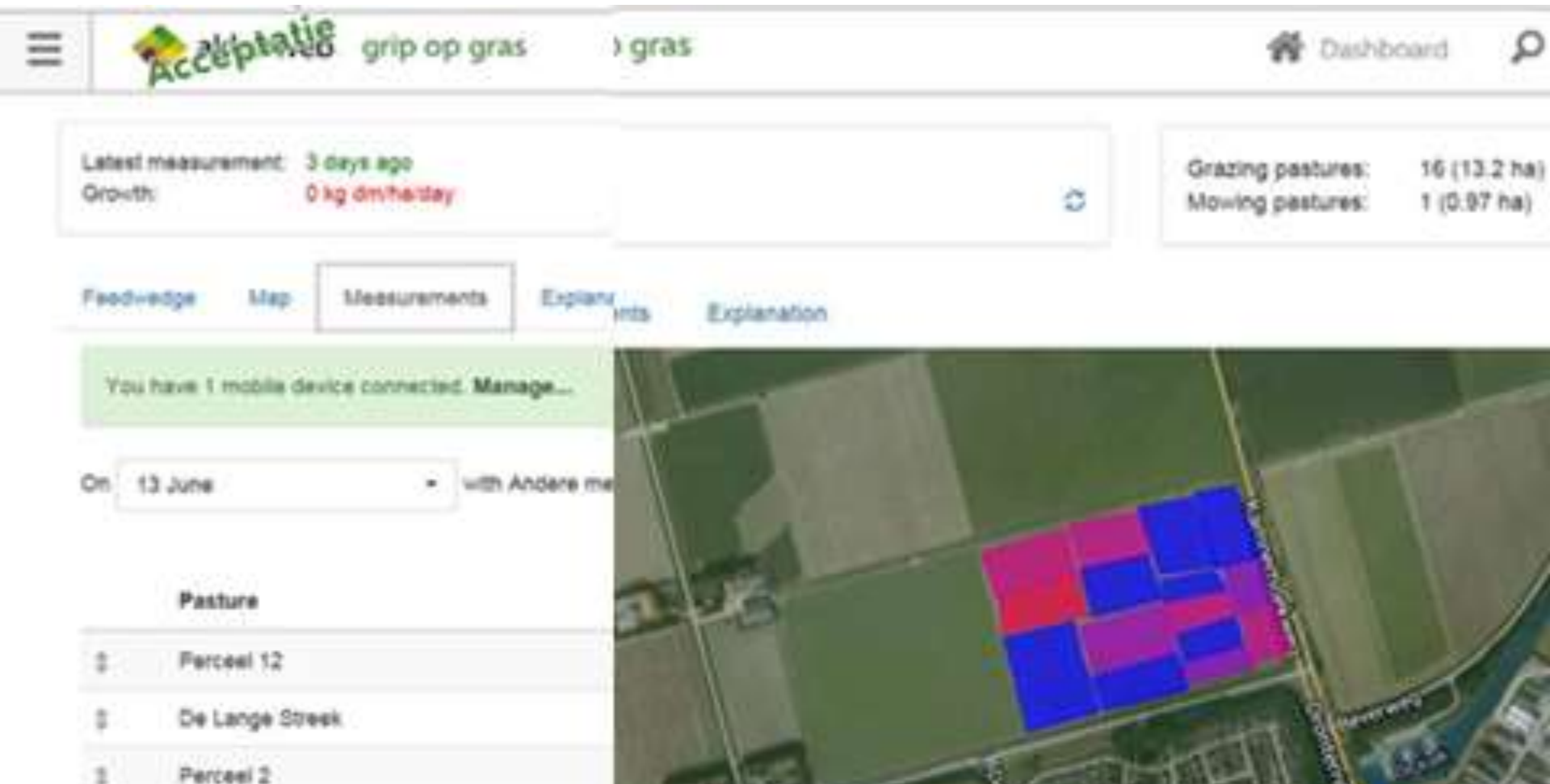
Bouwsteen **grasopname**

Een hoge benutting van weidegras

Bouwsteen **grasvoorraad**

Optimaal beheren van de grasvoorraad

Acceptatie grip op gras

Dashboard

Latest measurement: 3 days ago
Growth: 0 kg dm/ha/day

Grazing pastures: 16 (13.2 ha)
Mowing pastures: 1 (0.97 ha)

Feedwedge Map Measurements Explanations Explanation

You have 1 mobile device connected. Manage...

On 13 June with Anders me

Pasture
Perceel 12
De Lange Streek
Perceel 2

Bouwsteen **grasgroei**

Voorspellen van de grasgroei in de komende weken

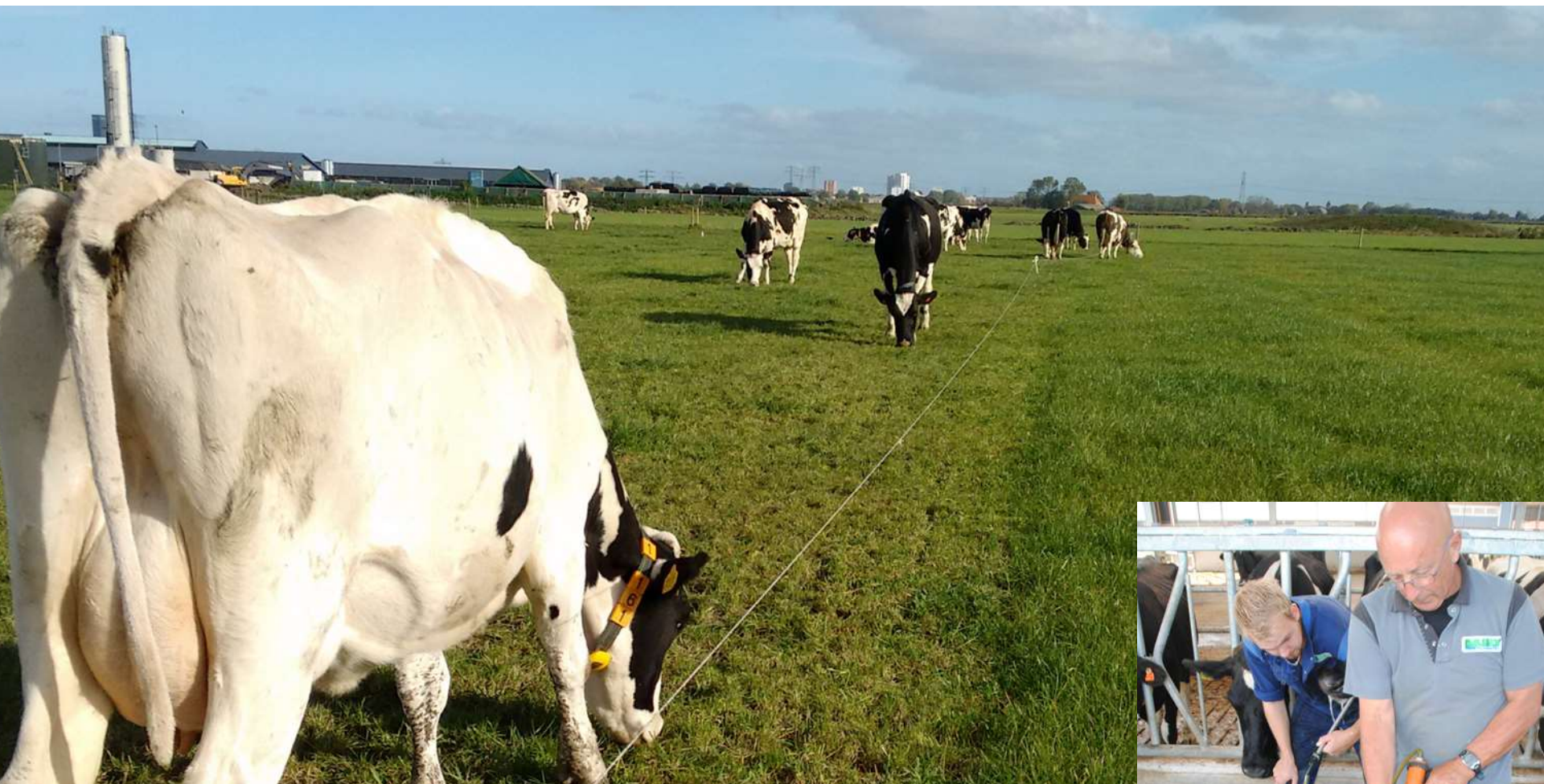
Bouwsteen bodem

Zorgen voor optimale bodem voor groei en benutting van
weidegras

Bouwsteen **bijvoeding**

Optimaal bijvoeden in dienst van hoge benutting weidegras

Bouwsteen **koegedrag**

Gebruiken van het koegedrag voor een hoge benutting van weidegras

Grazing is Amazing

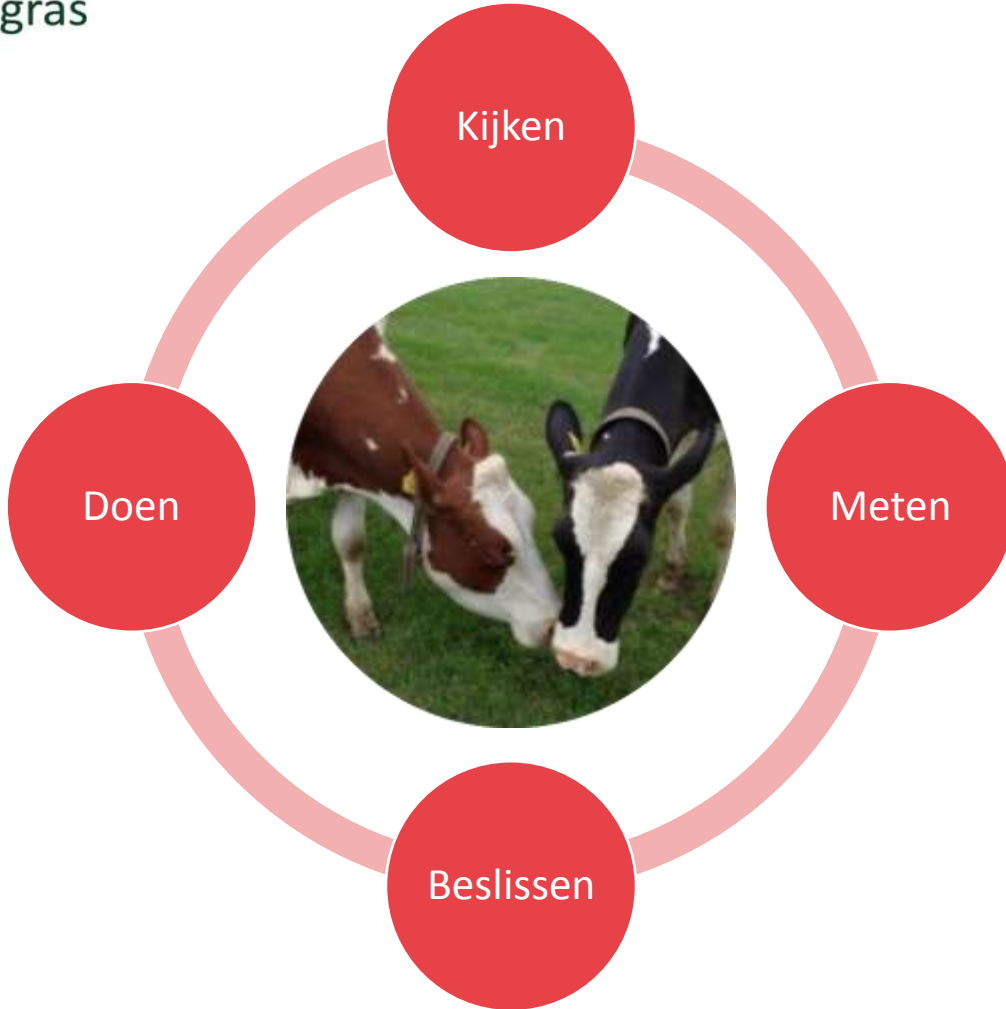
- Onderzoek en onderbouwen oplossingen voor beweiden
- Vertaling naar kennis, managementtools en beweidingssystemen

**Stimuleert daarmee toepassing en ontwikkeling
van beweiden in Nederland,
als onderdeel van modern vakmanschap,
nu en in de toekomst.**

www.amazinggrazing.eu

PRAKTIJK

Lectoraat Beweiding

PERCENTAGE
WEIDENDE
KOEIEN

100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0

1995

2000

2005

2010

2015

2020

2025

VEEHOUDER

MEER MELK UIT GRAS

MEER GELD MET MINDER WERK

MIND-SET VEEHOUDER

Tot slot: van elkaar leren!

- Vandaag bij de UDV-Onderwijsdag
- Werkgroep weide-ambassadeurs HBO en MBO
- Behoefte
 - Praktijk!
 - Materiaal
 - E-learning

a.van.den.pol@aeres.nl
agnes.vandenpol@wur.nl

Mail gerust als er nog vragen zijn of als u enkele dia's als powerpoint wilt ontvangen.

